

PHÒNG GIÁO DỤC – ĐÀO TẠO ...

TRƯỜNG TIỂU HỌC

--- ❧ ✧ ❧ ---

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

ĐỀ TÀI:

**MỘT SỐ BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
PHÂN MÔN VẼ TRANH THEO ĐỀ TÀI CHO HỌC
SINH LỚP 3**

(Bộ sách Chân trời sáng tạo)

Lĩnh vực: ...

Họ và tên tác giả:

Đơn vị:

Năm học: 20....- 20...

MỤC LỤC

PHẦN THỨ NHẤT: MỞ ĐẦU	1
I. Đặt vấn đề	1
II. Mục đích nghiên cứu	2
PHẦN THỨ HAI: GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ.....	3
I. Cơ sở lý luận	3
II. Thực trạng vấn đề nghiên cứu	4
III. Các giải pháp đã tiến hành để giải quyết vấn đề	6
Bước thứ nhất: Liên hệ thực tế để học sinh nắm bắt được nội dung đề tài....	7
Bước thứ hai: Công tác chuẩn bị.....	9
Bước thứ ba: Hướng dẫn cách vẽ.....	11
Bước thứ tư: Sử dụng phương pháp dạy học:	12
Bước thứ năm: Tổ chức thực hành.....	14
Bước thứ sáu: Tổ chức trưng bày sản phẩm.....	17
Bước thứ bảy: Tổ chức các cuộc thi vẽ tranh.....	18
IV. Tính mới của giải pháp	19
V. Hiệu quả sáng kiến kinh nghiệm	20
PHẦN THỨ BA : KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ.....	21

PHẦN THỨ NHẤT: MỞ ĐẦU

I. Đặt vấn đề

Môn Mỹ thuật là môn học nghệ thuật thu hút rất nhiều học sinh. Cho đến nay các trường đã có giáo viên dạy môn M thuật, phong trào học Mỹ thuật ngày một sôi nổi, hầu hết các em học sinh hào hứng với môn học và môn học đã được chú ý hơn. Tất cả mọi người đã hiểu được đây là một môn học nghệ thuật. Vì vậy không ít giáo viên chuyên Mỹ thuật, học sinh, các bậc phụ huynh luôn coi trọng và đầu tư cho môn học. Qua đó các em thấy rằng Mỹ thuật là môn học bổ ích, lý thú và tươi vui, có tính giáo dục đạo đức, thẩm mỹ cao và là môn học bổ trợ tích cực cho các môn học khác. Vì thế các em đón nhận tiết học một cách nhiệt tình và hào hứng. Tuy nhiên đối với người dạy và người học cần phải nắm vững kiến thức cơ bản về môn M thuật mới phát huy và nâng cao được năng lực sáng tạo, óc thẩm mỹ vốn có trong mỗi người và uốn nắn được thị hiếu cho đúng hướng. Qua giảng dạy nhiều năm tôi thấy hầu như các em rất rụt rè trong việc vẽ và sắp xếp các hình ảnh sao cho phù hợp trong bài vẽ tranh đề tài, dẫn đến việc các em ngại vẽ hoặc không muốn vẽ vì sợ vẽ xấu vẽ không được như ý muốn. Một số em kỹ năng vẽ rất tốt nhưng vì nguồn ngân hàng hình ảnh của các em còn quá ít vì vậy ảnh hưởng đến lựa chọn những hình ảnh phù hợp để sắp xếp sao cho bài vẽ của mình hợp lý và logic hơn. Và đó cũng là những trở ngại của tôi trong nhiều năm qua. Tôi nhận thấy việc giúp các em vẽ tốt phân môn vẽ tranh đề tài rất quan trọng.

Đề tài này tôi nghiên cứu về một số phương pháp dạy phân môn vẽ tranh đề tài cho học sinh lớp 3. Nội dung dạy học Mỹ thuật lớp 3: vở tập vẽ lớp 3, sách giáo viên Mỹ thuật lớp 3, một số sách tham khảo phân môn vẽ tranh đề tài lớp 3. Thực trạng dạy và học phân môn vẽ tranh đề tài lớp 3. Các biện pháp đổi mới phương pháp dạy học phân môn vẽ tranh đề tài lớp 3.

Như vậy để giúp các em cũng có được ngân hàng hình ảnh của mình cũng như giúp các em cảm nhận về màu sắc được tốt hơn vì trong phân môn vẽ tranh đề tài các em được tự do sáng tạo màu sắc, không nhất thiết phải vẽ màu theo quy

tắc như trong trang trí cũng như trong các bài vẽ theo mẫu các em thường sử dụng màu sắc gần giống mẫu và hầu như ít sáng tạo. Ngoài ra phân môn vẽ tranh đề tài còn giúp các em hình thành được kỹ năng sắp xếp bố cục sao cho chặt chẽ hài hòa trong một bức tranh. Các em tha hồ thả hồn mình vào đó, góp phần nuôi dưỡng tình yêu cái đẹp cho các em. Từ lí do trên tôi chọn đề tài "**Một số biện pháp nâng cao chất lượng phân môn vẽ tranh theo đề tài cho học sinh lớp 3**" theo bộ sách Chân trời sáng tạo để nghiên cứu.

II. Mục đích nghiên cứu

Để nâng cao chất lượng dạy học và đặc biệt là giải quyết được những khó khăn và tạo được hứng thú cho học sinh khi học môn Mĩ thuật và nhất là phân môn vẽ tranh đề tài. Qua đó giúp các em tự tin trong việc thể hiện bố cục tranh cũng như lựa chọn các hình ảnh sắp xếp sao cho phù hợp với nội dung đề tài. Tôi thực hiện đề tài này nhằm trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm cùng các đồng nghiệp với mong muốn nâng cao nghiệp vụ cho bản thân và tham gia nghiên cứu khoa học...Hy vọng qua đề tài này các đồng nghiệp sẽ đồng ý với quan điểm sáng tạo của tôi và cùng rút ra được thêm một kinh nghiệm nhỏ vào việc truyền đạt kiến thức cho học sinh mà tôi đã dày công nghiên cứu. Đối với người giáo viên cần xác định vị trí, nhiệm vụ môn phân môn vẽ tranh đề tài cũng như tác dụng của phân môn vẽ tranh. Qua đó giúp học sinh rèn luyện các kỹ năng vẽ, mở rộng tầm hiểu biết, rèn luyện khả năng tư duy, phát triển trí tưởng tượng cho bản thân.

PHẦN THỨ HAI: GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

I. Cơ sở lý luận

Ngoài việc giáo dục về kiến thức, các đề tài trong môn học đã góp phần phát triển về mặt trí tuệ và đạo đức làm cho con người đồng hóa được những giá trị đó để có được một trình độ văn hoá cao, một nhân cách hài hoà. Như chúng ta đã biết mục tiêu của việc giáo dục Mỹ thuật trong nhà trường chủ yếu không phải là dạy kỹ năng vẽ, mà thông qua dạy vẽ để giáo dục cho học sinh cảm nhận cái đẹp và biết vận dụng cái đẹp vào cuộc sống, học tập, sinh hoạt hàng ngày. Vậy làm sao để tiết học Mỹ thuật trở nên lôi cuốn hấp dẫn? Là một giáo viên tiểu học tôi nhận thấy rằng ở lứa tuổi này lần đầu tiên tiếp xúc với nghệ thuật, tuy không phải dễ nhưng cũng không phải quá khó khăn. Để ở chỗ nghệ thuật không phải là những con số hay định lý toán học nên không có đáp án cụ thể nên đối với nghệ dạy học đã đòi hỏi tính nghệ thuật rồi thì dạy nghệ thuật càng đòi hỏi tính nghệ thuật cao hơn. Phải làm sao để học sinh được thể hiện cá tính và bộc lộ hết khả năng, sở thích của mình, có khát vọng hoàn thiện bản thân như hoàn thiện các nhu cầu vươn tới cái đẹp. Để đạt được mục tiêu trên, khi giảng dạy môn Mỹ thuật giáo viên không nên biến tiết học thành những bài học công thức cứng nhắc mà cần tìm hiểu phương pháp dạy, học nhẹ nhàng, phù hợp với đối tượng. Phải làm sao cho học sinh được tiếp xúc ngôn ngữ nghệ thuật một cách tự giác. Làm sao để các em say sưa với môn học, để các em tự tìm đến với kiến thức và kỹ năng cần thiết trong quá trình học tập. Có như vậy mới thực sự thúc đẩy học sinh tích cực, tư duy, sáng tạo; tạo ra được những bài vẽ tốt, có chất lượng cao, phù hợp với cuộc sống hàng ngày đi lên của xã hội.

Vậy muốn phát huy chỗ đứng của bộ môn Mỹ thuật trong sự nghiệp nói chung và hình thành tính chất thẩm mỹ ở trường tiểu học nói riêng là một việc làm hết sức khó khăn và trọng tâm là chất lượng dạy học có hiệu quả. Xuất phát từ tình hình dạy học Mỹ thuật ở trường tôi hiện nay, nhất là phân môn Vẽ tranh đề tài, tôi cần phải làm một việc gì đó để giờ vẽ tranh đề tài thực sự có hiệu quả. Tôi thấy đây là một đề tài có ý nghĩa rất thiết thực nhằm nâng cao chất lượng học mỹ

trình học để giới thiệu với các em những bước cơ bản của kí họa về người, vật, cây cối, phong cảnh,...qua các bài kí họa đó các em sẽ có vốn ngân hàng hình ảnh để sắp xếp vào tranh ở tất cả các bài vẽ tranh đề tài. Để giúp các em dễ hiểu và nắm được phương pháp kí họa tốt hơn tôi phải kèm theo một số tranh đề tài với các bài ký họa để phân tích cho các em hiểu. Sau đó tôi yêu cầu mỗi em sẽ có một cuốn sổ tay riêng để ghi chép kí họa, mỗi ngày phải vẽ ít nhất một dáng (Người, vật, cây cối,...) sau một tuần đến tiết của tôi thì yêu cầu học sinh đem bài kí họa cho tôi kiểm tra, để động viên khích lệ việc kí họa của các em, tôi thường xuyên kiểm tra và nhận xét để các em hứng thú hơn.

Hình ảnh Học sinh ký họa

Ví dụ: **Khi dạy Chủ đề: Trường em (trang 6 Mỹ thuật 3 bộ sách Chân trời sáng tạo)**

Tôi gợi ý cho học sinh một số câu hỏi như:

+ Em định vẽ gì ở đề tài này? (Sân trường giờ ra chơi, chúng em đến trường,...)

+ Hình ảnh nào em thích nhất? (Các bạn nhảy dây, cấp sách đến trường, khung cảnh lớp học,...)

+ Đặc điểm nào giúp em nhận biết các bạn đang đi chơi, đang đi học? (Đi học mặc trang phục học sinh, đeo cặp,...)

+ Trong đề tài Trường em, em vẽ hình ảnh nào chính, hình ảnh nào phụ?
(Hình ảnh các bạn học sinh là chính, khung cảnh xung quanh là phụ)

+ Có thể gọi một vài em lên bảng để mô tả lại hình dáng của hoạt động đó.
(Hình dáng đi, đứng, nhảy,..)

Bằng nhiều sự gợi ý khác nhau để các em lựa chọn những hình ảnh khác nhau để sắp xếp vào bài vẽ của mình sao cho hợp lý. Nhờ đó trong giờ học vẽ giáo viên có thể đàm thoại với học sinh về đề tài. Các em nhớ lại và tưởng tượng lại những hình ảnh, quan cảnh đã quan sát được trong cuộc sống, sau đó thể hiện chúng trên bài vẽ của mình với nét vẽ độc đáo riêng biệt của từng em. Như vậy tranh vẽ của học sinh sẽ phong phú sinh động hơn là bắt chước tranh mẫu hoặc tranh vẽ các bạn. Giáo viên cần tập luyện cho các em biết quan sát từ tổng thể đến chi tiết. Tức là từ hình dáng khái quát đến các đặc điểm chi tiết.

Bước thứ hai: Công tác chuẩn bị

Đối với tôi khi lên lớp luôn nghiên cứu và chuẩn bị bài bám sát chuẩn kiến thức kỹ năng, phù hợp với đối tượng học sinh của mình. Ngoài ra việc chuẩn bị đồ dùng trực quan cũng rất quan trọng vì nếu không có tranh mẫu không có gợi ý thì học sinh sẽ rất lúng túng. Vì thế việc treo tranh mẫu và phân tích giảng giải cách sắp xếp bố cục hình ảnh, màu sắc ở từng bức tranh để các em quan sát là việc làm hết sức cần thiết. Nếu giáo viên chỉ nói mà không có tranh minh họa thì

học sinh rất khó tiếp thu. Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa lời giảng và tranh minh hoạ nhằm gợi ý để học sinh suy nghĩ nhớ lại những hình ảnh có liên quan tới đề tài (người, con vật, nhà cửa, cây cối có thể đưa vào tranh).

Cần lưu ý học sinh chọn hình ảnh chính, hình ảnh phụ và cách sắp xếp các hình ảnh đó sao cho hợp lý, cân đối, có trọng tâm rõ nội dung. Tùy theo nội dung cụ thể của từng bài mà chọn hình ảnh sắp xếp bố cục cho phù hợp, tránh tham lam, ôm đồm, tránh sơ lược, đơn điệu.

Sau mỗi tiết học Mỹ thuật tôi dặn dò học sinh về nhà quan sát, nắm bắt các hình dáng, đặc điểm của sự vật, hiện tượng có liên quan đến bài vẽ tranh đề tài ở tiết sau và sưu tầm các tranh ảnh có liên quan đến đề tài.

Ví dụ: **Bài 2: Người em yêu quý (trang 30 Mỹ thuật 3 bộ sách Chân trời sáng tạo)** tôi chuẩn bị một số hình ảnh như sau:

- + Tranh mẫu về các nội dung liên quan đến người em yêu quý như: Ông bà, cha mẹ, anh chị em, thầy cô giáo, bạn bè,...
- + Tranh hướng dẫn các bước vẽ tranh đề tài Người em yêu quý
- + Một số bài vẽ về đề tài người em yêu quý của học sinh năm trước.

Ngoài ra ở một số đề tài tôi làm mô hình mô phỏng lại nội dung bức tranh để các em dễ nắm bắt hình dáng của người, vật, cây cối,....

Đối với học sinh cần chuẩn bị đầy đủ đồ dùng học tập môn Mỹ thuật như: Vở tập vẽ (giấy vẽ), màu, tẩy, bút chì. Ngoài ra còn phải sưu tầm một số tranh ảnh về đề tài mà giáo viên đã dặn dò ở tiết học trước. Dem theo tập ký họa của riêng mình để có thể vận dụng được một số hình dáng đã ký họa trước đó vào bài thực hành vẽ tranh đề tài này.

mà không có thực hành thì không thể đạt kết quả tốt trong môn học này. Chúng ta đều hiểu rằng môn mỹ thuật ở trường tiểu học nói riêng cũng như trường phổ thông nói chung không phải là nhằm đào tạo học sinh trở thành họa sĩ, như trên đã phân tích đặc thù của môn học gồm các hoạt động bên trong và bên ngoài nên khi học sinh thực hành bài vẽ chính là lúc các em phải phối hợp hai hoạt động và bộc lộ những suy nghĩ, những cảm nhận của các em về thế giới xung quanh. Sự bộc lộ đó sẽ được thực hiện một cách dễ dàng nếu các em đã có kỹ năng thể hiện một cách thuần thục. Trước khi thực hành tôi cho học sinh quan sát xem một số bài vẽ của học sinh từ năm trước, bài đẹp, bài chưa đẹp gọi học sinh nhận xét tìm ra bài nào vẽ đẹp để các em học tập và tránh lặp lại cái sai của bài chưa đẹp sau đó mới cho học sinh thực hành và tôi thường dành khoảng 20 phút để học sinh làm bài thực hành của mình. Có thể cho học sinh thực hành theo nhóm nhằm tạo không khí sôi nổi, tích cực, sáng tạo hơn. Hoặc cho học sinh thực hành cá nhân. Trong quá trình đó tôi chú ý và hướng dẫn cho một số em như:

+ Đối với học sinh năng khiếu: Tôi thường gọi mở cho các em thể hiện cảm xúc của mình trong bài vẽ, vì những em này cơ bản đã thuần thục các kỹ năng vẽ hình và vẽ màu.

Ví dụ: Bài 2: Những người bạn thân thiện (**trang 10 Mỹ thuật 3 bộ sách Chân trời sáng tạo**), khi bạn em vui tươi thì em sẽ vẽ khuôn mặt như thế nào? Màu sắc ra làm sao? Khi buồn sẽ thể hiện qua bài vẽ như nào?

Như vậy học sinh sẽ hình thành được thị hiếu thẩm mỹ của mình và có thể áp dụng được trong cuộc sống hàng ngày như khi tham gia những ngày lễ tết, lễ hội em sẽ chọn trang phục có màu sắc sặc sỡ và ngược lại sẽ chọn màu sắc trầm, không lòe loẹt.

BÀI 2 Những người bạn thân thiện

Dụng cụ cần dùng

Kể về những người bạn của em

Chia sẻ về một người bạn em yêu quý:

- Tên của bạn.
- Hình dáng, đặc điểm đáng nhớ của bạn.
- Sở thích của bạn.
- Hoạt động của em và bạn thường tham gia cùng nhau.

10

Cách vẽ tranh về hoạt động ở trường

Quan sát và chỉ ra cách vẽ tranh về hoạt động của em và bạn khi ở trường theo gợi ý dưới đây:

1. Vẽ hoạt động chính của các nhân vật trong bức tranh.

2. Vẽ thêm hình ảnh phụ để thể hiện khung cảnh trường, lớp.

3. Vẽ màu để hoàn thiện bức tranh.

Lưu ý nhỏ!

Màu sắc có thể dùng để diễn tả nhân vật, cảnh vật và làm cho những hoạt động trong tranh sinh động hơn.

11

+ Đối với học sinh chưa đạt được yêu cầu bài vẽ: Đa số những em này thường lúng túng ở phần chọn nội dung đề tài và cách sắp xếp hình ảnh như thế nào cho hợp lý. Ở những em như vậy tôi gợi mở cho các em bằng những câu hỏi đơn giản.

Ví dụ bài 2: Những sinh vật nhỏ trong vườn (**trang 55 Mỹ thuật 3 bộ sách Chân trời sáng tạo**), thì em muốn vẽ con vật nào? Con vật đó có những đặc điểm gì? Con vật đó sống ở đâu? Và hướng dẫn cho các em sắp xếp hình ảnh chính là gì?, hình ảnh chính đặt ở vị trí nào trong bức tranh?,....

BÀI 2 Những sinh vật nhỏ trong vườn

Dụng cụ cần dùng

Khám phá hình in côn trùng

Em hãy quan sát hình và chia sẻ:

- Tên của các con côn trùng.
- Hình dáng, màu sắc của mỗi con côn trùng.
- Hình thức tạo hình côn trùng.

Nguồn: Nguyễn Thị Nhung

54

Cách tạo hình côn trùng bằng hình thức in

Quan sát và chỉ ra cách tạo hình in côn trùng theo gợi ý dưới đây:

1. Tìm chọn vật liệu có thể tạo khuôn in phù hợp với hình côn trùng.
2. Chọn màu yêu thích quét lên khuôn và in hình lên giấy.
3. Vẽ hoặc in thêm chi tiết để làm rõ đặc điểm của côn trùng.

Lưu ý nhỏ!

Từ các vật liệu, màu sắc khác nhau có thể tạo được hình in côn trùng yêu thích.

55

Bước thứ sáu: Tổ chức trưng bày sản phẩm

Cuối tiết học của từng bài, giáo viên cần dành thời gian để nhận xét, đánh giá bài vẽ của học sinh (nên dùng dây, cặp, nam châm treo, dán bài trên bảng). Học sinh trưng bày theo nhóm hoặc cá nhân. Việc nhận xét và đánh giá đúng sẽ có tác dụng động viên khích lệ tinh thần học tập của học sinh. Nếu đánh giá chung chung, hoặc không đúng khả năng sẽ làm mất hứng thú chán nản và không thích vẽ. Bởi vậy khi đánh giá kết quả bài vẽ giáo viên cần chú ý để học sinh được tự trình bày quan điểm của mình và thuyết trình về bài vẽ cũng như có thể bảo vệ bài của mình đẹp ở chỗ nào? Nội dung phù hợp với đề tài chưa? Màu sắc đã hài hòa, thể hiện rõ hình ảnh chính phụ, có đậm, có nhạt chưa?....

Hình ảnh học sinh thuyết trình

Qua phần tự nhận xét bài của mình hoặc bài của bạn học sinh sẽ củng cố được phần kiến thức đã học và rút ra được một số kinh nghiệm ở bài học sau và cách để học sinh tự trình bày nhận xét, thuyết trình về sản phẩm của mình cũng giúp học sinh rèn luyện kỹ năng nói và tự tin trước đám đông. Giáo viên lấy khen ngợi để động viên khích lệ học sinh là chính. Tránh chê bai sản phẩm học sinh trước lớp, tất cả các sản phẩm thực hành đều ghi nhận, động viên khích lệ. Sản phẩm nào tốt, đạt yêu cầu thì tuyên dương về năng lực, kỹ năng vẽ tốt. Sản phẩm nào chưa đạt yêu cầu thì tuyên dương về tinh thần cố gắng hoàn thành bài hoặc đã có

LIÊN HỆ TẢI MẪU

ZALO: 0833206833

Nội dung: Tải mã skkn ****

Phí tải: 100.000 VNĐ

Chỉ nhận thanh toán qua STK

